

ปัลลภะมีวิภักตติ กับธาตุหมวด ทิว ธาตุ และธาตุหมวด สุ

ปัลลภะมีวิภักตติ

บอกความบังคับ แปลว่า จง..... เช่น เอวํ วเทหิ. อ.เจ้า จงกล่าว อย่างนี้.
บอกความหวัง แปลว่า ...เถิด เช่น สพฺเพ สตฺตา อเวรา โหนตุ. อ.สัตว์ ท.
ทั้งปวง เป็นผู้มีเวรหามีได้เถิด.

บอกความอ่อนวอน แปลว่า ขอ.....จง..... เช่น ปพฺพาเชถ มํ ภนฺเต.
ข้าแต่ท่านผู้เจริญ อ.ท่าน ท. ขอจงยังข้าพเจ้าให้บวช.

* นำธาตุมาแจกกับปัลลภะมีวิภักตติ + รู้กาล บท วจนะ บุรุษ

บุรุษ	ปรสฺสปรทํ		อตฺตโนปรทํ	
	เอก.	พหุ.	เอก.	พหุ.
ประณมบุรุษ	ตุ	อนตุ	ตํ	อนตํ
มัธยมบุรุษ	หิ	ถ	สฺสุ	วฺโห
อุตตมบุรุษ	มิ	ม	เอ	อามฺหเส

* ใช้ ตํ แทน ตุ เช่น ชยตํ บ้าง,

* ลง หิ ลบ หิ ได้ เช่น คจฺจ บ้าง ปจ, เอหิ อาคจฺจ

* ใช้ สฺสุ แทน หิ เช่น กรสฺสุ บ้าง พุชฺฌสฺสุ

* หิ มิ ม ทีฆะท้ายธาตุที่เป็นสระเสียงสั้น เช่น คจฺจนาหิ, คจฺจนามิ, คจฺจนาม

หมวด ทิว ธาตุ ลง ย ปัจจัย

ทิว เป็นไปในความ เล่น (ทิว + ย = พุพ + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
ทิพฺพตฺ จงเล่น.

สิว เป็นไปในความ เย็บ (สิว + ย = พุพ + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
สิพฺพตฺ จงเย็บ.

พุธฺ เป็นไปในความ ตรัสรู้ (พุธฺ + ย = ชุณฺ + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
พุชฺฌตฺ จงตรัสรู้.

จี เป็นไปในความ ลั่น (จี + ย + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น จียตฺ
จงลั่น.

มุหฺ เป็นไปในความ หลง (มุหฺ + ย = ยหฺ + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
มุยฺหตฺ จงหลง.

มุสฺ เป็นไปในความ ลืม (มุสฺ + ย = สฺส + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
มุสฺสตฺ จงลืม.

รชฺ เป็นไปในความ ย่อม (รชฺ + ย = ชฺช + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
รชฺชตฺ จงย่อม.

หมวด สฺ ธาตุ ลง ณฺ, ณา ปัจจัย

สฺ เป็นไปในความ ฟัง (สฺ + ณา + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น สฺณาตฺ
จงฟัง.

วฺ เป็นไปในความ ร้อย (วฺ + ณา + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น วฺณาตฺ
จกร้อย.

สิ เป็นไปในความ ผูก (สิ + ณฺ = โณ + ตฺ) สำเร็จรูปเป็น
สิโณตฺ จงผูก.

๑. ทดสอบการแจกธาตุ

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนปท	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	สัพพตฺ	สัพพนตฺ	สัพพตํ	สัพพนตํ
ม.	สัพพาทิ, สัพพ	สัพพถ	สัพพสสุ	สัพพวโ
อุ.	สัพพามิ	สัพพาม	สัพพเพ	สัพพามหเส

๒. ทดสอบการแจกธาตุ

บุรุษ	ปรสสप्त		อตตโนปท	
	เอก.	พหู.	เอก.	พหู.
ป.	สุณาตฺ	สุณนตฺ	สุณาตํ	สุณนตํ
ม.	สุณาหิ, สุณ	สุณาถ	สุณาสสุ	สุณาวิโ
อุ.	สุณามิ	สุณาม	สุณเ	สุณามหเส

ข้อควรรู้เบื้องต้นก่อนการแต่งและแปลประโยคบาลี

๑. ปัจจัยในกัตตุวาก ๑๐ ตัว คือ อ เอ ย ญ ณา นา ญหา โอ
เณ ฌย แบ่งลงในธาตุ ๘ หมวด ดังนี้

๒. รูปแบบกัตตุวาก
ประธานทำเอง เช่น สุโท โอทนํ ปจตุ อ.พ่อครัว จงหุง ซึ่งข้าวสุก

ทดสอบแปลไทยเป็นมคธ

๑. อ.สามเณร ท. ๔ จงรู้ ซึ่งคำสอน ของพระพุทธเจ้า ฯ
๒. อ.เรา ท. จงยอม ซึ่งจิวร ท. ของตน ของตน ฯ
๓. อ. พระสงฆ์ จงฟัง ซึ่งคำ ของเรา ฯ